

διαμένουσιν, αναγεννώμενοι και αναζώντες ἐν τῇ νέᾳ γενεᾷ ὑπὲρ ἧς τοσοῦτον εὐγενῶς ἠγωνίσθησαν, ὅπως μεταδώσωσι καὶ τὴν μακροχρόνιον αὐτῶν πείραν καὶ τὰς γνώσεις καὶ τὰ εὐσεβῆ καὶ εὐγενῆ αἰσθήματα τῆς ψυχῆς των.

Τοιοῦτον γῆρας εὐχομαι ἀπὸ καρδίας ν' ἀξιοθῶμεν ἅπαντες, φίλτατοι ἀκραταί, εὐτυχεῖς δὲ αἰ. κοινωνίαι, ἐντὸς τῶν ὁποίων καὶ νέοι καὶ νεάνιδες καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες διὰ τοιοῦτον γῆρας προπαρσκευάζονται ὑπὸ τὸ κράτος τῶν δύο μεγάλων ἠθικῶν νόμων, οὓς ὁ Θεάνθρωπος ἀπεκάλυψε, τῆς τελειοποιήσεως καὶ τῆς ἀγάπης. Κοινωνία τοιαύτη ἀπαρτιζομένη ἐκ νέων καὶ νεανίδων χρηστῶν, ὑπὸ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐναρέτων καὶ φιλοπόνων καὶ ὑπὸ γερόντων φιλαγάθων καὶ σεβασμίων, παρουσιάζει ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μας κῆπον τερπνότατον πλήρη ὠραιότητων καὶ εὐδσμῶν ἀνθέων καὶ καρπῶν γλυκυτάτων καὶ δένδρων μεγάλων καὶ σεβαστῶν διὰ τὸ γῆρας των, ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν ὁποίων ἐν καιρῷ θέρους εὐαρέστως ἀναπνέομεν. Τοιοῦτος δὲ κῆπος, τοιαύτη κοινωνία ἀναπολεῖ εἰς τὸν νοῦν μας τὸν ἀπολεσθέντα παράδεισον, τὸν ὁποῖον πᾶσα εὐγενῆς ψυχὴ ποθεῖ, καὶ πρὸς ἀνάκτησιν τοῦ ὁποίου πάντες ὀφείλομεν ἀδικητικῶς νὰ ἐργαζώμεθα.

*Ἐστία τὸ τίλος.

ΑΛΕΞ. ΜΕΛΑΞ

Οἱ ἀναγνώσται τῆς Ἐστίας γινώσκουσιν ὅτι τὸ τελευταῖον σύγγραμμα τοῦ κ. Σάθα* παρουσιάζει ὑπὸ ὄλως νέαν ἔποψιν τὸ ζήτημα τῆς ἐν Ἑλλάδι εἰσβολῆς καὶ ἐγκατοικίσεως Σλαβικῶν φυλῶν. Μὴ ἀκολουθῶν εἰς τὰς παραδεδομένας δοξασίας ὁ Ἑλληὶν μεσαιωνολόγος, ἀπολύτως ἀρνείται ὅτι οἰαδὴ τις Σλαβικὴ φυλὴ ἐπέδραμε ποτε ἢ κατέκτησε τὴν Πελοπόννησον. Ἡ σπουδαιότης τοῦ θέματος καὶ ἡ πρωτοτυπία τῆς νέας ἱστορικῆς θεωρίας ἐφέλιξεν τὴν προσοχὴν τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐπιστήμης, καὶ τὰ ἐγκριτώτερα ὄργανα τοῦ γερμανικοῦ, τοῦ γαλλικοῦ καὶ ἀγγλικῶς τύπου πολυειδῶς ἀναλύουσι καὶ σχολιάζουσι τὸ ἑλληνικὸν σύγγραμμα, τὸ σημειοῦν νέαν περίοδον ἐν τῇ μεσαιωνικῇ ἱστορίᾳ.

Ἐκ τῶν γερμανικῶν ἐφημερίδων σημειοῦμεν τὴν «Ἐφημερίδα τῆς Κολωνίας» καὶ τὴν «Γενικὴν Ἀδουσταίαν», διότι, κατ' ἐξοχὴν μισελληνικαί, συνεχῶς μᾶς ἀπεκάλεσαν συρφετὸν μεγάλων Σλαβίων καὶ Ἀδάρων. Ἐν τῇ αὐτῇ ἐφημερίδι (Allgemeine Zeitung), ἐν ἧ ὁ Φαλλμεράγερ ἐδημοσίευσεν τὰς κατὰ τῶν Ἑλλήνων ὕβρεις, ἀναλύων νῦν ὁ καθηγητὴς Meyer τὸ ἑλληνικὸν βιβλίον εἰς δύο μακρότατα ἄρθρα, ὁμολογεῖ ὅτι αἱ θεωρίαι τοῦ Βαυαροῦ ἱστορικοῦ κατ' ἐπίνοιαν πλέον μῦθοι, ὅτι τὰ ὀνόματα Μορζίας, Μάνη, Ναβαρίνος καὶ τὰ τοιαῦτα δὲν εἶναι Σλαβικά, ἀλλ' ἀπλαῖ παραφθοραὶ κλασικῶν ὀνομάτων, ὡς πειστικώτατα ὁ κ. Σάθας ἀποδεικνύει. Καὶ ἀπολύτως μὲν ἡ Ἀδουσταία Ἐφημερίς δὲν φαίνεται συμφωνοῦσα πρὸς τὸν κ. Σάθαν, τὸν ὁποῖον οὐδὲν ἤτεον θεωροῦσα ἐφάμιλλον πρὸς τοὺς ἐγκριτωτέρους τῆς Εὐρώπης ἱστορικοὺς διὰ μακρῶν βιογραφεῖ. Κατὰ τὸν Meyer, ἔξετάσας ὁ κ. Σάθας τὸ ζήτημα ὑπὸ γενικῆν ἔποψιν, παρεῖδε καθέκαστά τινα, τῶν ὁποίων τὴν διασφῆρσιν ἀπαιτεῖ ἡ ἐπιστήμη πρὸς τελικὴν ἀπόφασιν.

Ἐν Γαλλίᾳ, ἐνθα αἱ τοῦ Φαλλμεράγερ θεωρίαι οὐδε-

μίαν εὐρον ἤλῳ, ἡ προσοχὴ τῶν ἱστορικῶν ἐστράφη περὶ ἄλλο θέμα τὸ ὁποῖον ὁ κ. Σάθας ἐπραγματεύθη, πότε δηλαδὴ ἐξωντῶθη τελικῶς ἡ ἑλληνικὴ θρησκεία καὶ ἐθριαμβεύσεν ὁ χριστιανισμὸς ἐν Ἑλλάδι. Ἀναλύσας τὸ σύγγραμμα ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἐπιγραφῶν ὁ κ. Ρενάν, θερμῶς συνέστησε τὴν νέαν ἱστορικὴν θεωρίαν τοῦ κ. Σάθα, ἐξ ἧς καὶ μόνης δύνανται νὰ λυθῶσι τόσαι ἱστορικαὶ ἀμφιβολίαι, ὡς τὸ μεταξὺ Βυζαντινῶν καὶ Ἑλλήνων μίσος, ἡ διάσπασις ἀγαλμάτων μέχρις αὐτῶν τῶν Σταυροφορίων, καὶ ἰδίᾳ πῶς, ἐνῷ οἱ Τούρκοι ἐπλησίαζον εἰς τὸν Ἰσθμὸν, ἡ ἐν Σπάρτῃ ἀκαδημία ἐπανέφερε τοὺς ἑλληνικοὺς θεοὺς, καὶ πῶς ἡ πρώτη ἐγκύκλιος τοῦ πρώτου τῆς Τουρκοκρατίας πατριάρχου ἀφορᾷ εἰς τὴν πυρπόλησιν τῆς ἀνιέρου ἑλληνικῆς θεολογίας τοῦ Πλήθωνος. Ὡς γνωστὸν, καὶ ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῶν Συζητήσεων» ὁ περιλάττος βιογράφος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐδημοσίευσεν ὠρατον ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου ἄρθρον. Ὁ XIX Siècle, ἡ ἐφημερίς τοῦ About, θεωρῶν τὸ Σλαβικὸν ζήτημα ἀνάξιον πάσης συζητήσεως, θαυμάζει πῶς οἱ μόνις ἀναγεννηθέντες Ἕλληνας γράφουσι βιβλία, τὰ ὅποια δύνανται νὰ ζηλεύσῃ πᾶς Εὐρωπαῖος ἱστορικός, καὶ νὰ τὰ θεωρήσῃ τιμὴν τῆς πάσα πεπολιτισμένη Κυβέρνησης. Ὅμοια ἐγκωμιαστικά ἄρθρα δημοσιεύουσιν ἡ Γεωγραφικὴ Ἐπιθεώρησις, ἡ Νέα Ἐπιθεώρησις, ὁ Αἰὼν, ἡ Γαλλικὴ Δημοκρατία κλπ.

Ἐκ τῶν ἀγγλικῶν ἐφημερίδων ἀναφέρομεν τὴν Pal Mall Gazette καὶ τὸν Times. Τὸ ἄρθρον τοῦ «Χρόνου» μεταφέρει ἐνταῦθα ἡ Ἐστία, καὶ διὰ τὸ σπουδαῖον τῆς παγκοσμίου ἐφημερίδος, πρώτον καταδεχομένης νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν πτωχὴν ἑλληνικὴν φιλολοῖαν, καὶ διότι σαφῶς συνοψίζει τὴν ἱστορίαν τοῦ πολυουρλήτου ζητήματος.

Οἱ ΣΛΑΒΟΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Ἡ θέσις τὴν ὁποίαν προσαλλήλως κατέχουσι τὸ Ἑλληνικὸν καὶ τὸ Σλαβικὸν στοιχεῖον ἐν τῇ χερσονήσῳ τοῦ Αἴμου, καὶ ἡ ἐκ τούτου πιθανότης περιπλοκῶν καὶ πολιτικῶν περισπασμῶν, καθιστῶσιν ἄξιον πλειοτέρας προσοχῆς τὸν ἄρτι ἐκδοθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Σάθα πρῶτον τόμον τῶν Μνημείων τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας ἐν γαλλικῇ εἰσαγωγῇ ὁ ἐκδότης πραγματεύεται περὶ τοῦ ἀξιοσπουδάστου ζητήματος, ἂν ποτε οἱ Σλάβοι εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ὁ Σλάβος Βυζούρης ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ Imperium Orientale διεμαρτυρήθη κατὰ τῆς ὑποτιθεμένης εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰσβολῆς Σλάβων. Ἐτεροὶ μετ' ἐκείνων συγγραφεῖς, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Leake, μόλις ἔθιξαν τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἡ θεωρία τῆς τοιαύτης Σλαβικῆς εἰσβολῆς ἀνεξωπυρήθη μετὰ τὴν ἐν Πύλῳ ναυμαχίαν ὑπὸ τοῦ Ἑλληνοῦ ἱερέως Κ. Οἰκονόμου, δημοσιεύσαντος διὰ τὴν ἐν Πετροπόλει ἀκαδημίαν τρίτομον συγγραφὴν ἑλληνο-ρωσιστί, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ ν' ἀποδείξῃ τὴν σχέσιν μεταξὺ Σλαβονο-ρωσικῆς καὶ Ἑλληνικῆς γλώσσης ἢ δημοσιεύσεως αὕτη εἶχεν, ὡς εἰκὸς πολιτικὸν λόγον. Ἀρ' ἐτέρου ὁ καθηγητὴς Φαλλμεράγερ ἐν λαμπρῷ γερμανικῷ συγγράμματι περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ Μορζίας κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας ἀπέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι οἱ Ἕλληνες, χάριν τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ὁποίων ἄπασα ἡ Εὐρώπη συνεικίνηθη, οὐδὲν ἄλλο ἔσαν ἢ μῆγμα Σκυθῶν, Σλα-

* Monumenta Historiae Hellenicae. Ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος τόμος δημοσιεύονται περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1881.

μ' ὄλας τὰς χρηματικὰς στενοχωρίας της, ἀνέλαβεν ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῆς τὴν ἐκδοσιν τῆς σειρᾶς τοῦ κ. Σάθα, καὶ ἐλπίζομεν ὅτι τοιοῦτον σπουδαῖον ἔργον δὲν θὰ διακοπῆ δι' ἑλλειψιν ὑλικῆς συνδρομῆς.

[Times, 23 Αὐγούστου].

ΑΝΕΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

[Μυθιστόρημα Ἐκτορος Μαλό βραβευθὲν παρὰ τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Μετάφρασις Α. Ρ. Ῥαγκαβῆ].

Συνίξιμα· ἰδί σελ. 548.

ΙΑ'

Βαρβερίνος.

Ἄν δὲν ἐβιαζόμην νὰ φθάσω εἰς τὰ Παρίσια, θὰ ἔμενον πολὺν, πάρα πολὺν καιρὸν μετὰ τῆς Λίζης· εἶχομεν τόσα νὰ εἰπῶμεν, καὶ τόσον ὀλίγα ἠδυνάμεθα νὰ λέγωμεν διὰ τῆς γλώσσης ἢν ἠδυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν!

Ἡ Λίζα εἶχε νὰ μοὶ διηγηθῆ πῶς ἀποκατέστη εἰς Δρευζὺ, πῶς τὴν ἠγάπησε πολὺ ὁ θεὸς της καὶ ἡ θεία της, οἵτινες ἐκ τῶν πέντε παιδίων τῶν εἶχον διατηρήσει μόνον ἓν. Τὸ δυστύχημα τοῦτο συμβαίνει συνεχῶς εἰς Νιέβραν, ὅπου αἱ γυναῖκες ἐγκαταλείπουσι τὰ παιδιά των, μισθοῦμεναι ὡς τροφοὶ εἰς ξένων οἰκίας· μοὶ εἶπεν ὅτι τὴν μετεχειρίζοντο ὡς ἂν ἦτον κόρη των· μοὶ περιέγραψε πῶς ἔζη εἰς τὴν οἰκίαν των, τίνες ἦσαν αἱ ἀσχολίας της, τίνα τὰ παιγνίδια, τίνες αἱ ἀπολαύσεις της· ἡ ἀλιεία, αἱ ἐκδρομαὶ διὰ πλοιαρίου, οἱ περίπατοι εἰς τὰ δάση· καὶ οὕτω παρήρηχοτο σχεδὸν ὅλος της ὁ καιρὸς, ἀφ' οὗ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ σχολεῖον.

Ἄφ' ἐτέρου ἐγὼ εἶχον νὰ τῇ διηγηθῶ ὅτι μοὶ συνέβη ἀφ' ὅπου ἐχωρίσθημεν, πῶς ἐκινδύνευσα ν' ἀποθάνω εἰς τὸ ἀνθρακωρυχεῖον ὅπου ὁ Ἀλέξης ἐργάζεται, καὶ πῶς, ὅταν ἔφθασα εἰς τῆς τροφοῦ μου, ἔμαθον ὅτι ἡ οικογένειά μου μ' ἐζήτηει, ἐξ οὗ ἠμποδίστην νὰ ὑπάγω νὰ ἰδῶ καὶ τὴν Στεφανὴν, καθὼς ἐπεθύμου.

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ οικογένειά μου ἐπέιχε τὴν εὐρυτέραν θέσιν εἰς τὴν διήγησίν μου, ἡ πλουσία μου οικογένεια· καὶ ἐπανελάθον εἰς τὴν Λίζαν ὅτι εἶχον εἰπεῖ εἰς τὸν Ματτίαν, ἐπιμένων πρὸ πάντων εἰς τὰς ἐλπίδας τοῦ πλοῦτου. Ἄν αὐταὶ ἐπηλήθευον, θὰ ἠτύχουσαν πάντες, ὁ πατὴρ της, οἱ ἀδελφοὶ της, ἐκείνη, πρὸ πάντων ἐκείνη.

Ἡ Λίζα δὲν εἶχε τὴν πρόωρον πεῖραν τοῦ Ματτίαν, οὐδ' ὑπεβλήθη ποτὲ, κατ' εὐτυχίαν της, εἰς τὴν σχολὴν τῶν τροφίμων τοῦ Γεροφόλη· ἦτον ἐπομένως προθυμοτάτη νὰ παραδεχθῆ ὅτι πᾶς πλούσιος ἔπρεπε νὰ εἶναι καὶ εὐτυχὴς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, καὶ ὅτι τὰ χρήματα ἦσαν ὡς μαγικὴ ράβδος δίδουσα, καθὼς εἰς τὰ παραμύθια, ὅτι τις ἐπιθυμεῖ. Ὁ πατὴρ της δὲν ἐφυλακίσθη διότι ἐπτώχυνε, καὶ διὰ τοῦτο ἡ οικογένεια ὅλη ἐβρίβθη εἰς ἀπελπίσιαν· Ἄν ἐγὼ ἦμην ὁ πλούσιος ἢ ἂν ἐκείνη, ἀδιάφορον· τοῦλάχιστον ὡς πρὸς

τὸ ἀποτέλεσμα, ἦτον τὸ ἴδιον· θὰ ἤμεθα ὅλοι εὐτυχεῖς, καὶ ἐκείνη περὶ τούτου ἐμερίμνα καὶ μόνου· ὅλοι ἠνωμένοι καὶ ὅλοι εὐτυχεῖς.

Δὲν κατετρέβομεν δὲ ὅλον τὸν καιρὸν μας συνουμιλοῦντες ἐμπρὸς τοῦ καταβράκτου, καὶ ἀκούοντες τὸν κρότον τοῦ ὕδατος τοῦ καθορμῶντος διὰ τῶν σχισμᾶδων τῆς καταπακτῆς, ἀλλὰ κ' ἐπεριπατοῦμεν οἱ τρεῖς ὁμοῦ, ἡ Λίζα, ὁ Ματτίας κα' ἐγὼ, ἢ μᾶλλον οἱ πέντε, διότι καὶ ὁ Κάπης καὶ ἡ κυρία πλαγγῶν μᾶς συνώδευον.

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη μετὰ τοῦ Βιτάλη, καὶ ἐσχάτως μετὰ τοῦ Ματτίαν εἶχον πολλοὺς τόπους διατρέξει εἰς τὰς πλανήσεις μου· δὲν ἀπῆντησα δὲ ποτὲ περιεργότερον ἐκείνου εἰς ὃν εὐρισκόμεθα τώρα. Τὰ δάση ἦσαν ἀπέραντα, αἱ πεδιάδες ὠραῖαι, καὶ οἱ βράχοι, οἱ λόφοι, τὰ σπήλαια, οἱ ἀφρίζοντες καταβράκται, αἱ ἤραμοι λίμναι, καὶ εἰς τὴν στενὴν κοιλάδα, ἧς ἀπότομα ἐγείρονται τὰ πλευρὰ, ἡ διώρυξ ὡς στιλπνὴ ταινία ἀνελισσομένη, ὅλα ταῦτα ἦσαν θαυμάσια. Ἡ ἀκοὴ ἐπλήττετο ὑπὸ τοῦ ψιθυρισμοῦ τῶν ὑδάτων, τοῦ κελადήματος τῶν πτηνῶν, τῆς βοῆς τοῦ ζερύρου διὰ τῶν μεγάλων δένδρων. Ἀληθές ὅτι πρὸ τινων ἐτῶν εἶχον ἐπίσης εὖρει ὠραίαν τὴν κοιλάδα τῆς Βιέβρας, ὥστε δὲν ἀπαιτῶ νὰ πιστευθῶ τόσον εὐκόλως. Θέλω νὰ εἰπῶ μόνον ὅτι πανταχοῦ ὅπου περιπάτησα μετὰ τῆς Λίζης, ὅπου συνεπαίξαμεν, ὁ τόπος μοὶ ἐφαίνετο ἔχων καλλονὰς καὶ χάριτας, ὁποῖας δὲν εἶχον διὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς μου ἄλλοι ἴσως καλῆτερον κεκοσμημένοι ὑπὸ τῆς φύσεως. Τὴν χώραν ταύτην εἶδον μετὰ τῆς Λίζης, καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν ἐνθύμησίν μου φωτιζομένη ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τῆς χαρᾶς μου.

Τὸ ἐσπέρως ἐκαθήμεθα ἐμπρὸς τῆς οἰκίας, ὅταν δὲν ἦτον πολλὴ ὕγρασία, ἐμπρὸς τῆς ἐστίας, ὅταν ἦτον πυκνὴ ἢ ομίχλη, καὶ πρὸς εὐχαρίστησιν τῆς Λίζας ἐπαίζον ἄρπαν. Καὶ ὁ Ματτίας ἐπίσης ἐπαίζε τὸ βιολίον ἢ τὸν αὐλόν, ἀλλ' ἡ Λίζα ἐπροτίμα τὴν ἄρπαν, καὶ ἐγὼ ἦμην ὑπερήφανος διὰ τοῦτο.

Ὅταν ἐχωρίζομεθα διὰ νὰ πηγαίνομεν εἰς τὰς κλινὰς μας, ἡ Λίζα μ' ἐζήτηει τὸ νεαπολιτικὸν ἄσμα μου καὶ τῇ τὸ ἔψαλλον.

Ἄλλ' ἀνάγκη ἦτον ν' ἀφήσω τὴν Λίζαν καὶ τὴν ὠραίαν χώραν, καὶ ν' ἀπέλθωμεν.

Εἰς ἐμὲ ἡ ἀναχώρησις αὕτη πολλὴν λύπην δὲν ἐπροξένησε. Τοσάκις ὠνευρέθην τὰ πλοῦτη, ὥστε εἶχον καταντήσει νὰ πιστεύω, ὅχι ἔτι θὰ πλοῦτήσω ποτὲ, ἀλλ' ὅτι ἤδη ἐπλούτησα, καὶ ὅτι μοὶ ἦκει· ὅταν δὴποτε ἐπιθυμίαν νὰ συλλάβω, ἵνα τὴν ἰδῶ ἐκτελουμένην προσεγγῶς, προσεχέστατα, σχεδὸν ἀμέσως.

Αἱ τελευταῖαί μου λέξεις πρὸς τὴν Λίζαν—λέξεις, ἐννοεῖται, ἅς δὲν ἐπρόφραξα, ἀλλὰ μόνον ἐξέφρασα,—ἀποδεικνύουν ὑπὲρ πάσαν μακρηγορίαν πόσον εὐλαβῶς κατειχόμεν ὑπὸ τῶν τοιούτων ἐλπίδων.